

Fylkesmannen i Telemark

Miljøvern avdelingen
Saksbehandler, innvalgstelefon
Gunnar Djuvik, 35 58 61 67

Kontrollrapport

Kontrollrapport nummer:	2015.002.I.FMTE
Saksnummer:	2015/714
Dato for kontroll:	24.03.15

Informasjon om kontrollert virksomhet:

Navn:	Bamble kommune, Salen renseanlegg	Org.nr. Bamble kom. Avløp:	984 469 438
		Org.nr. Bamble kom. Tekn.Tj.:	974 640 775
Postadresse:	Pb. 80, 3993 Langesund	Telefon/ e-post:	35 96 50 00 postmottak@bamble.kommune.no
Besøksadresse:	Ørvikveien 24, Langesund	Kommunenr./kommune:	0814/Bamble
Bransjenr. NACE-kode	37.000	Anleggsnr.:	0814.0044.01
	Oppsamling og behandling av avløpsvann		

Tilstede under kontrollen:

Fra virksomheten: Andre Linkjenn Olsen Jens Nygård Trond Morten Teigen Bjørn Solvang	Fra Fylkesmannen: Gunnar Djuvik Guri Ravn
---	--

Kontrollomfang:

Kontrollen er en del av en landsomfattende kontrollaksjon med avløpsanlegg. Den er ikke en uttømmende kontroll innen Fylkesmannens tilsynsområde, men er avgrenset til mål for avløpssystemer, handlingsplaner/saneringsplaner, klimatilpasning, overløp, ledningsnett, framdrift for akkreditert prøvetaking, etterlevelse av utslippskrav, driftsstabilitet i avløpsanlegget, miljørisikovurdering av avløpsanlegget og avviksbehandling.

Kontrollrapportens innhold:

Rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble konstatert under kontrollen i forhold til:

- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid (Internkontrollforskriften)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 14
- Tillatelse til utslipp av avløpsvann Langesund – Stathelle rensedistrikt datert 04.09.1996

Resultater fra kontrollen

Fylkesmannen avdekket 7 avvik* under kontrollen. Det er gitt 2 anmerkninger*. Se nærmere omtale inni rapporten.

Oppfølging etter kontrollen

Rapporten skal følges opp fra virksomhetens side slik dette framgår av frister i denne rapportens oversendelsesbrev.

Skien 18.06.2015
sted dato

Gunnar Djuvik
Fylkesmannen i Telemark

(etter fullmakt, rapporten er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift)

* Avvik og anmerkning er definert på side 2 i rapporten

Definisjon - avvik:

Overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen

Definisjon - anmerkning:

Et forhold som tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Informasjon om kontrollgebyr:

Fylkesmannen kan fastsette gebyrer for arbeid med tillatelser og kontroller, jf forurensingsforskriftens kapittel 39. Nærmere informasjon om dette kan fås via <http://lovdata.no/for/sf/md/td-20040601-0931-103.html>. Se vedtak om gebyr i oversendelsesbrevet.

Informasjon om vedtak om tvangsmulkt:

Dersom Fylkesmannen ikke mottar den skriftlige tilbakemeldingen innen den fristen som er fastsatt, har vi mulighet for å fatte vedtak om tvangsmulkt. Vedtak om tvangsmulkt fattes med hjemmel i forurensningsloven § 73. En eventuell tvangsmulkt kan fastsettes som et engangsgebyr eller et løpende dagsgebyr som gjelder så lenge en tilbakemelding, som godtgjør at avvik kan lukkes, ikke er mottatt.

Aktuelt regelverk:

Aktuelle hjemler for avvik som avdekkes gjennom kontrollen finnes i følgende:

- Forskrift om systematisk, helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften), av 6. desember 1996 med senere endringer
- Lov om forurensinger og om avfall (forurensningsloven), av 13. mars 1981, med senere endringer
- Forskrift om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften), kapittel 14: Krav til utslipp av kommunalt avløpsvann fra større tettbebyggelser, av 01.06.2004, med senere endringer
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven, datert 04.09.1996.

Se lover og forskrifter på Miljødirektoratet sin hjemmeside www.miljodirektoratet.no eller via www.regelhjelp.no eller www.miljokommune.no .

AVVIK

Det ble funnet følgende avvik under Fylkesmannens kontroll:

Avvik 1: Dokumentasjon på tilstand og tiltaksbehov i avløpsanlegget er mangelfull.

Avvik fra: Forurensningsforskriften § 14-5 – Avløpsnett
Forskrift om internkontroll § 5 annet ledd nr. 4 (sette mål for ytre miljø)
Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven, vilkår 14

Grunnlag for avviket:

Hovedplan for vann og avløp 2014 – 2024 er mangelfull.

Overordnede mål for avløpsanlegget er mangelfulle og lite operative som grunnlag for beslutninger om tiltak for å nå mål.

Kommentarer:

Hovedplanen mangler en framskriving av klimautvikling, samt planer og nødvendige tiltak som følge av slik framskriving.

Flere av kapitlene i planen avdekker behov for tiltak på flere deler av avløpsanlegget. Planen mangler en helhetlig tiltaksplan der behov for tiltakene er systematisert, konkretisert og prioritert.

Planen mangler opplysninger om hvordan status, årlige arbeidslister og gjennomførte/ utsatte tiltak/ nye tiltak og omprioriteringer innenfor planperioden på ti år skal dokumenteres.

Fylkesmannens forventninger til virksomhetens oppfølging og tilbakemelding:

Hovedplanen må ta med framskriving av klimautvikling for å kunne vurdere og/eller beregne mulige konsekvenser og virkninger av forventede nedbørsmengder på avløpsnett. Det må være sammenheng mellom mål som settes for avløpsanlegget og mål som er satt for vannkvaliteten i de ulike vannforekomstene. Det må utarbeides en tidfestet og prioritert tiltaksplan. Tidfestet plan for framdrift av dette arbeidet skal sendes Fylkesmannen innen frist satt i oversendelsesbrevet. Virksomheten må kunne dokumentere hvilke tiltak som er gjennomført.

Avvik 2: Virksomheten har ikke saneringsplan for avløpsanlegget, og årlig handlingsplan er ikke tilfredsstillende.

Avvik fra: Internkontrollforskriften § 5, annet ledd nr. 6 - Vurdere risiko inkl. planer og tiltak
Internkontrollforskriften § 5, annet ledd nr. 7 - Forebygge overtredelser
Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven, vilkår 14

Grunnlag for avviket:

Mål og strategi i hovedplan er ikke i tilstrekkelig grad omsatt og overført i en saneringsplan.

Handlingsplanen/arbeidslisten har ikke en tydelig prioritering mellom tiltakene på ledningsnett.

Kommentarer:

Det er ikke utarbeidet saneringsplan for rensedistriktet. Det er utarbeidet en arbeidsliste for tiltak i 2015 som inneholder tre separeringstiltak og ett nyanlegg. Listen har uklar status.

Fylkesmannens forventninger til virksomhetens oppfølging og tilbakemelding:

Virksomheten må utarbeide en oppdatert saneringsplan for hele rensedistriktet, eventuelt for ulike soner i rensedistriktet, basert på oppdatert kunnskap om tilstanden på avløpsanleggene og nedbørsmengder og fastsatte mål for håndtering og behandling av avløpsvannet. Saneringsplanen bør inkludere tidfestet plan for tiltak i prioritert rekkefølge.

Tidfestet plan for framdrift av dette arbeidet skal sendes Fylkesmannen innen frist satt i oversendelsesbrevet.

Avvik 3: Anleggseier har ikke gjort tilstrekkelige forberedelser for å tilpasse avløpsanlegget til framtidige klimaendringer.

Avvik fra: Forurensingsforskriften § 14-10 Utforming og drift av renseanlegg
Forskrift om internkontroll § 5 annet ledd nr. 6 (risikovurdering)
Forskrift om internkontroll § 5 annet ledd nr. 7 (forebygge overtredelser)
Tillatelse til virksomhet etter forurensingsloven, vilkår 14

Grunnlag for avviket:

- a) Kommunen har ikke undersøkt hvordan avløpsanlegget vil bli påvirket mht. framtidige klimaendringer.
- b) Det er ikke foretatt vurderinger eller beregninger av hvilke konsekvenser og virkninger forventede framtidige nedbørsmengder vil ha på avløpsnett.
- c) Det er ikke vedtatt planer for å hindre at framtidige overvannsmengder kommer inn på avløpsnett.
- d) Det er ikke gjort vedtak om konkrete tiltak på avløpsnett for å håndtere framtidige vannmengder.

Kommentar:

Nedbørsprognoser er ikke omsatt til virkninger på avløpsnett ved modellberegninger eller ved andre vurderinger. Virksomheten gir innspill til planavdelingen om behov for å sikre flomveier i saker som omfatter store tette flater. Det legges også ned større rør i nye anlegg og ved sanering, bekkeinntak får skrårister som gir større kapasitet, og de prøver å unngå bekkelukking. Det er imidlertid ikke dokumenterte planer for hva som skal gjøres med overvannstilførsel til eksisterende ledningsnett. Denne overvannsproblematikken forventes å øke i framtiden.

Fylkesmannens forventninger til virksomhetens oppfølging og tilbakemelding:

Som generelle innspill til kommunens oppfølging av arbeid med klimatilpasninger viser vi bl.a. til føringer gitt i ulike veiledninger om temaet som finnes på hjemmesiden til Miljødirektoratet og Norsk Vann samt nettstedene www.miljokommune.no og www.klimatilpasning.no osv., f.eks. http://www.miljodirektoratet.no/no/Publikasjoner/Publikasjoner/2008/Februar/Klimatilpasninger_Veiledning_om_mulige_tiltak_i_avlopsanlegg/

Det er vesentlig at generelle føringer følges opp med lokale vurderinger av mulige konsekvenser, nødvendig tiltak og planer for gjennomføring.

Fylkesmannen forventer at kommunen følger opp punktene i avvik a-d over. Tidfestet plan for å tilpasse avløpsanlegget til framtidige klimaendringer sendes Fylkesmannen innen frist satt i oversendelsesbrevet.

Avvik 4: Overløp av urensset avløpsvann håndteres ikke tilfredsstillende.

Avvik fra: Forurensningsforskriftens § 14-5 avløpsnett
Forskrift om internkontroll § 5 annet ledd nr. 7 (forebygge overtredelser)
Tillatelse til virksomhet etter forurensingsloven, vilkår 14

Grunnlag for avviket:

Det er ikke etablert tidsregistrering av alle overløp av betydning fra avløpsnett. Det er kun tidsregistrering av overløp ved pumpestasjoner.

Virksomheten har ikke skriftlige rutiner for drift og vedlikehold av overløp.

Kommentarer:

Dette gjelder andre overløp på ledningsnett enn overløp fra de pumpestasjonene som har tidsregistrering. Tidsregistrering skal etableres ved alle overløp av betydning.

Fylkesmannens forventninger til virksomhetens oppfølging og tilbakemelding:

Virksomheten må utarbeide en oversikt over overløp av betydning der det skal etableres tidsregistrering. Det skal utarbeides en tidsplan for gjennomføring av disse tidsregistreringstiltakene. Når det gjelder spørsmålet om hvilke andre typer overløp som skal ha tidsregistrering, jf. § 14-5 fjerde ledd, må dette bestemmes på bakgrunn av en risikovurdering. Vesentlige kriterier i en slik vurdering er resipientforhold, antall abonnenter, driftserfaringer med de aktuelle overløpspunktene og type påslipp oppstrøms overløpspunkt. For alle overløp der det ikke etableres tidsregistrering, skal det vedlegges dokumentasjon som begrunner at det ikke er behov for tidsregistrering.

Virksomheten må som del av internkontrollen utarbeide skriftlige rutiner for drift og vedlikehold av overløp. Oversikt, dokumentasjon, tidsplan og rutiner skal sendes Fylkesmannen innen frist satt i oversendelsesbrevet.

Avvik 5: Drift og vedlikehold av ledningsnett er mangelfull.

Avvik fra: Forurensningsforskriften § 14-5
Internkontrollforskriften § 5 annet ledd nr. 7 (forebygge overtredelser)
Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven, vilkår 14

Grunnlag for avviket:

- a) Kart over ledningsnett er ikke oppdatert
- b) De viktigste problemområdene på nettet er ikke identifisert og dokumentert.
- c) Virksomheten har ikke skriftlige rutiner for drift og vedlikehold av ledningsnett.

Kommentarer:

- a) Kart over ledningsnett er i hovedsak oppdatert på kommunale ledninger, men har noe etterslep på private ledninger.
- b) Hovedplan og saneringsplan har ikke en oppdatert oversikt over problemområder i rensedistriktet.

Fylkesmannens forventninger til virksomhetens oppfølging og tilbakemelding:

- a) og b) Oppdaterte oversikter over ledningsnett og problemområder må inngå som grunnlag for hovedplan og saneringsplaner. Tidfestet plan for framdrift av det videre arbeidet skal sendes Fylkesmannen innen frist satt i oversendelsesbrevet.
- c) Virksomheten må som del av internkontrollen, utarbeide skriftlige rutiner for drift og vedlikehold av ledningsnett. Aktuelle rutiner skal sendes Fylkesmannen innen frist satt i oversendelsesbrevet.

Avvik 6: Miljørisikovurdering for avløpsanlegget er ikke tilfredsstillende.

Avvik fra: Internkontrollforskriften § 5 annet ledd nr. 6 (vurdere risiko inkl. planer og tiltak)
Internkontrollforskriften § 5 annet ledd nr. 7 (forebygge overtredelser)
Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven, vilkår 14

Grunnlag for avviket:

- a) Virksomheten har ikke miljørisikovurdering for avløpsanlegget, dvs. for renseanlegget og tilhørende ledningsnett i Langesund – Stathelle rensedistrikt.
- b) Virksomheten har ikke skriftlige rutiner for gjennomføring og oppdatering av miljørisikovurderingen.

Kommentar:

Virksomheten opplyser at de skal i gang med oppdatering av internkontrollen og gjennomføre en miljørisikovurdering.

Fylkesmannens forventninger til virksomhetens oppfølging og tilbakemelding:

- a) Virksomheten må gjennomføre en miljørisikovurdering så snart som mulig. Plan for framdrift av dette arbeidet skal sendes Fylkesmannen innen frist satt i oversendelsesbrev. Vi viser til Norsk Vann-rapport 197/2013, Avløpsanlegg – vurdering av risiko for ytre miljø, som en mulig veileder til dette arbeidet.
- b) Virksomheten må som en del av internkontrollen, lage rutiner for gjennomføring av miljørisikovurderinger. Disse må beskrive organisering, involvering, metodikk, utvalg av uønskede hendelser osv. Rutinene må videre sikre at miljørisikovurderingen oppdateres ved behov, og kriteriene for slik oppdatering bør konkretiseres. Kopi av rutinene skal sendes Fylkesmannen innen frist satt i oversendelsesbrevet.

Avvik 7: Avviksbehandlingssystemet for avløpsanlegget er mangelfullt.

Avvik fra: Internkontrollforskriften § 5 annet ledd nr. 7 (forebygge overtredelser)
Tillatelse til virksomhet etter forurensingsloven, vilkår 14

Grunnlag for avviket:

Det er ikke etablert et skriftlig avviksbehandlingssystem som omfatter ytre miljø

Kommentarer:

Virksomheten har et skjema for registrering av avvik, men ingen skriftlige rutiner for behandling av avvik.

Fylkesmannens forventninger til virksomhetens oppfølging og tilbakemelding:

Virksomheten må som del av internkontrollen, utarbeide skriftlige rutiner for avviksbehandling. Rutinene bør inneholde en oversikt med eksempler på mulige avvik. Kopi av rutinene skal sendes Fylkesmannen innen frist satt i oversendelsesbrevet.

ANMERKNINGER

Fylkesmannen har gitt følgende anmerkninger:

Anmerkning 1:

Det er uklart om drift og vedlikehold av overløp og ledningsnett praktiseres godt nok.

Kommentar:

Det må utarbeides en oversikt over overløp som skal kobles ut eller ha ubetydelig bruk i tiden framover. Det bør fastsettes funksjonskrav etter § 14-5 annet ledd, for å sikre god funksjonalitet i de ulike delene av avløpsanlegget. Dette kan f.eks. være etterprøvbare krav for overløp og lekkasjer osv. med formål å følge opp overordnede mål i hovedplan og saneringsplan. Det må sikres en sammenheng med risikovurdering og saneringsplan.

Anmerkning 2

Det er uklart hvordan analyseverdier avskrives ved uvanlige forhold.

Kommentar:

Det er uklart om det er kommunen eller driftsassistansen som avskriver/annullerer enkelte analyseresultater etter § 14-13 fjerde ledd. Virksomheten må avklare hva som er praksis ved avskrivning/annullering av enkelte analyseresultat ved «uvanlige forhold».